

OPINIA

o wykonaniu budżetu w 2001r. w części 20 – GOSPODARKA

Wstęp

Budżet w części 20 obejmuje 7 działów klasyfikacji budżetowej:

- ⇒ 100 Górnictwo i kopalnictwo – dochody i wydatki,
- ⇒ 150 Przetwórstwo przemysłowe – dochody i wydatki,
- ⇒ 500 Handel – dochody i wydatki,
- ⇒ 710 Działalność usługowa – wydatki,
- ⇒ 750 Administracja publiczna – dochody i wydatki,
- ⇒ 752 Obrona narodowa – dochody i wydatki,
- ⇒ 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.

Dane o wykonaniu budżetu państwa w 2001r. w części 20 są zawarte w:
Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za rok 2001 w części 20 „Gospodarka”,
przedstawione przez Ministerstwo Gospodarki,

- *Informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2001r. w części 20 – Gospodarka,* przedstawione przez Najwyższą Izbę Kontroli.

W ustawie budżetowej w części 20 – Gospodarka określono:

- dochody budżetowe w wysokości 20 291 tys.zł.
- wydatki budżetowe w wysokości 2 058 087 tys.zł.

Uzyskane dochody w wysokości 26 947 tys.zł. były o 32,8% wyższe od planowanych i stanowiły 0,019% łącznych dochodów budżetu państwa.

W znowelizowanej ustawie budżetowej wielkość wydatków podwyższono do kwoty 2 111 372 tys.zł., głównie w drodze przeniesienia środków z rezerw budżetowych. Po uwzględnieniu blokady niektórych wydatków ostatecznie budżet po stronie wydatków w części 20 określono w wysokości 1 964 561 tys.zł., tj. 95,4% kwoty pierwotnie planowanej. Faktycznie zrealizowane wydatki wyniosły 1 954 034 tys.zł., co stanowiło 94,9% kwoty pierwotnie zakładanej i 99,5% budżetu po korektach (tzn. po nowelizacji, z uwzględnieniem blokady wydatków), ich udział w łącznych wydatkach budżetu państwa wyniósł 1,13%.

Dochody

Podstawowe źródła dochodów budżetowych w części 20 to zwroty niewykorzystanych środków budżetowych, różnych rozliczeń z lat ubiegłych i odsetek bankowych – 54,9% dochodów, 1,4% poniesionych wydatków oraz przychodów z opłat za koncesje i licencje 41,5% ogółu dochodów. Jak uprzednio wskazywano plan dochodów zrealizowano z nadwyżką, jednak w porównaniu z rokiem poprzednim wpływy były niższe o 36,1%. Większe wpływy od planowanych uzyskano w działach:

750 Administracja publiczna	o 14 550 tys.zł., tj. o 259,9%
150 Przetwórstwo przemysłowe	o 1 177 tys.zł., tj. o 535%
500 Handel	o 27 tys.zł., tj. o 5,2%

Przekroczenie planowanych dochodów w dziale 750 zostało spowodowane w zasadniczej części powstaniem obowiązku wnoszenia opłat za zezwolenie na hurtowy obrót napojami alkoholowymi na podstawie nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości o przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W dziale Przetwórstwo przemysłowe trzeba zwrócić uwagę na nieplanowany zwrot dotacji z 2000r. na program *Kierunki działań rządu wobec MSP do 2002r.*, zaś w dziale Handel zwrot środków na promocję eksportu w 2000r., gdyż rodzi się pytanie czy Minister Gospodarki jest właściwym dysponentem środków budżetowych na wspieranie tak ważnych dziedzin aktywności gospodarczej.

Dochody mniejsze od planowanych w ustawie budżetowej zrealizowano w dziale 100 Górnictwo i kopalnictwo – o 7 253 tys.zł., tj. o 64,2% oraz w dziale 752 Obrona narodowa – o 1 845 tys.zł., tj. o 69,6%. W górnictwie i kopalnictwie plan dochodów, zgodnie z wnioskami NIK, obejmował zwroty niewykorzystanych dotacji. Uzasadnieniem wniosków NIK było planowanie w latach poprzednich wpływów nieproporcjonalnie niskich w stosunku do wykonania np. w 2000r. plan dochodów w dziale Przemysł, obejmującym również górnictwo i kopalnictwo, ustalono w

wysokości 1 200 tys.zł., realizacja 28 795 tys.zł., tj. 24-krotnie więcej. Po części wyjaśnieniem niższych niż planowano dochodów w dziale 100 jest ściśle monitorowanie uruchamianych i wykorzystywanych dotacji, po części zaś niepełnym wyegzekwowaniem niewykorzystanych dotacji za rok 1999.

W strukturze dochodów części 20 największy udział miały: administracja publiczna – 74,7%, górnictwo i kopalnictwo – 15% oraz przetwórstwo przemysłowe – 5,2%.

Wydatki

Poniesione w 2001 r. wydatki budżetowe w części 20 – Gospodarka były nieznacznie niższe niż w budżecie po korekcie i wydatnie niższe niż w 2000r. – 18,5% w ujęciu nominalnym. W strukturze wydatków dominowały dotacje – 86% ogółu wydatków, wydatki bieżące jednostek budżetowych stanowiły 12,8%, wydatki majątkowe 0,7%. W podziale na kierunki wydatków największą część przeznaczono na realizację programów sektorowych i rozwojowych –83,2% (w porównaniu do 2000r. spadek o 13,3%), w tym w górnictwie węgla kamiennego –69,9% (spadek o 13,2%). Warto odnotować wydatny wzrost – o 298,6% środków na wsparcie MSP do poziomu 69 604 tys.zł., co stanowiło 3,6% wydatków budżetowych w dziale 20; dobrze byłoby gdyby nie stanowiły one tytułu dochodowego w wykonaniu budżetu w 2002r.

Struktura wydatków zrealizowanych według działów przedstawiała się następująco:

100 Górnictwo i kopalnictwo	75,4%
750 Administracja publiczna	10,9%
500 Handel	6,2%
150 Przetwórstwo przemysłowe	5,8%
752 Obrona narodowa	1,6%

W *Sprawozdaniu*Ministerstwa Gospodarki szczegółowo prezentowane są kierunki wydatkowania środków budżetowych, jednak w niektórych przypadkach ocena zasadności ich poniesienia nie jest możliwa. Przede wszystkim odnosi się to do budżetowego finansowania procesów restrukturyzacyjnych przemysłu, które niejednokrotnie mają charakter wieloletni, zaś wydatki realizowane w danym roku stanowią tylko część strumienia środków przeznaczonych na pełne wykonanie zadania. Pożądane byłoby ukazanie w wyrażeniu rzeczowym i finansowym celu etapowego na tle zadań już wykonanych i przewidywanych do realizacji w latach następnych. W oparciu o takie informacje możliwa byłaby ocena czy cel etapowy

został osiągnięty, w jakim stopniu, jakim kosztem, jakie przyczyny spowodowały wystąpienie odchylenia od planu czy realnie jest całkowite wykonanie wieloletniego zadania w planowanym terminie. Lista zadań dotowanych w ujęciu rzeczowo – finansowym nie stanowi dostatecznej podstawy do merytorycznej oceny czy środki budżetowe wydatkowane w sposób racjonalny i celowy. Ocena NIK ma charakter formalny, wskazuje się w niej przypadki naruszenia dyscypliny finansów publicznych, nie podejmuje natomiast kwestii celowości finansowania określonych zadań z funduszy publicznych.

W toku kontroli NIK stwierdziła łączną kwotę uszczupień budżetu w wysokości 2 234,5 tys.zł., tj. 8,3% dochodów ogółem (w 2000r. odpowiednio 3 079,6 tys.zł.; 7,7%) i wydatków dokonanych z naruszeniem prawa 3 058,5 tys.zł., tj.0,16% wydatków ogółem (w 2000r. odpowiednio 1569,1 tys.zł.;0,065%).

Zatrudnienie w części 20 wyniosło 671 osób, na poziomie zatrudnienia w 2000r., ale o 68 osób mniej niż planowano. Zatrudnienie członków korpusu służby cywilnej kształtowało się średnio na poziomie 625 osób, o 33 osoby więcej niż w 2000r., ale o 64 osoby mniej niż zakładano w ustawie budżetowej. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 3 419 zł. i było o 13,7% wyższe niż w roku poprzednim, w tym członków korpusu służby cywilnej 3 196 zł., o 7,8% wyższe.

Gospodarka pozabudżetowa

W ramach gospodarki pozabudżetowej w części 20 funkcjonowały środki specjalne, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze. Dochody tych pomiotów w 2001r. wyniosły 55 061 tys.zł., i były o 1% wyższe od planowanych i o 12% wyższe od uzyskanych w roku poprzednim. Poniesiono wydatki w kwocie 55 044,4 tys.zł., o 1% więcej niż planowano i o12,2% powyżej wykonania 2000r. Wpłaty do budżetu wyniosły 1,4 tys.zł., podobnie jak w roku ubiegłym.

Zatrudnienie w zakładach budżetowych wynosiło 242 osoby i było o 22,8% większe niż w 2000r., zaś przeciętne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie 1884,64zł, o 3,8% wyższym niż w roku poprzednim.

Gospodarstwa pomocnicze zatrudniały 271 osób, co stanowiło 101,9% stanu zatrudnienia w 2000r., przeciętne wynagrodzenie w wysokości 2 225,25zł. było o 2% niższe

NIK zakwestionowała celowość likwidacji rentownego ośrodka wczasowego i utworzenie nowego ośrodka szkoleniowo - wypoczynkowego i zasadność

uruchomienia „dotacji na pierwsze wyposażenie w środki obrotowe” w wysokości 800 tys.zł

Reasumując, wykonanie budżetu w części 20 jest uzasadnione, w świetle dostarczonych materiałów sprawozdawczych nie budzi zastrzeżeń.

*Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa za 2001r. w części 20 – Gospodarka, pomimo istotnych nieprawidłowości nie mających jednakże zasadniczego wpływu na wykonanie budżetu. **Opinia NIK o wykonaniu budżetu w 2000r. była identyczna.***

Sporządziła: dr Maria Hajkiewicz-Górecka
Wyższa Szkoła Ubezpieczeń i Bankowości

Za zgodność:
M.Guzowska